

● PODNIKY A NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE

ANALÝZA VZÁJOMNEJ SPOLUPRÁCE NA SLOVENSKU

Neziskové združenie ekonómov PANET realizovalo v období január-október 2002 celoslovenský prieskumno-analytický projekt, ktorý sa snažil zmapovať situáciu v oblasti vzájomnej spolupráce medzi neziskovými organizáciami a podnikateľskými subjektmi na Slovensku.

Cieľom projektu bolo identifikovať (skôr kvalitatívny ako kvantitatívny) charakter tejto spolupráce, jej obsah či oblasti, ako aj prekážky, ktoré ju sprevádzajú, resp. bránia jej väčšiemu rozvinutiu. Cieľom bola tiež snaha odhaliť priestor pre fungovanie tejto spolupráce v budúcnosti či príležitosti, ktoré sa na tomto poli napr. aj prostredníctvom internetu na Slovensku otvárajú. Špeciálna pozornosť sa venovala identifikácii problematických oblastí v práci neziskových organizácií, ako aj hlbšiemu skúmaniu ich ekonomicko-finančných problémov. Medzi podnikmi chceli iniciátori projektu poodhaliť mieru sociálnej zodpovednosti toho-ktorého podnikateľského subjektu.

Cieľovou skupinou pri zbere údajov a ich analýze boli väčšie podniky na Slovensku (a.s., s.r.o.; viac ako 50 zamestnancov a obrat viac ako 5 mil. Sk) a dve skupiny subjektov neziskového sektora – organizácie z „terénu“ (občianske združenia, nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecnoprospešné služby, neinvestičné fondy) a grantové a strešné organizácie (veľké nadácie a strešné organizácie). Obidve skupiny boli oslovené dotazníkom a sprievodným listom (poštou), niektoré e-mailom a zber údajov bol doplnený aj o osobné pološtruktúrované rozhovory v období máj-október 2002. Pri podnikoch sa uskutočnil aj monitoring ich internetových stránok. **Do prieskumnej ankety sa zapojilo celkovo 194 podnikov** (vrátane 12 osobných rozhovorov) z celého Slovenska **a 182 neziskových organizácií** (vrátane 10 návštev). Spracovanie údajov prebiehalo štatistickým programom SPSS 10.0.

Napriek pôvodným zámerom skúmaná vzorka nakoniec nebola reprezentatívna, hlavne kvôli nízkej návratnosti a štruktúre zozbieraných údajov. Zovšeobecňovanie zistení tejto analýzy a interpretácia údajov za celú populáciu organizácií na Slovensku sú tak obmedzené a diskutabilné. Napriek tomu veríme, že závery analýzy môžu istým spôsobom poslúžiť ako obraz reálneho stavu, minimálne za vzorku subjektov, ktoré sa do nej zapojili.

Väčšina podnikov bola v minulosti oslovená nejakou neziskovou organizáciou so žiadosťou o podporu a značná časť z nich tejto žiadosti aj vyhovel. Najviac sa tak dialo v oblasti športu, podpory detí, mládeže a zdravotníctva, a to hlavne v regiónoch, v ktorých podniky pôsobia. Obsahom tejto spolupráce boli väčšinou finančné prostriedky či výrobky a služby, pričom prevláda spolupráca jednorazového charakteru. Za najväčší prínos spolupráce s tretím sektorom považujú predstavitelia

podnikovej sféry pozitívnu publicitu, reklamu a podporu značky či imidžu. Najväčším problémom pre rozvinutie ďalšej podpory neziskového sektora a spolupráce je nevhodná legislatíva a nedostatok zdrojov.

Na strane neziskových organizácií je situácia „zrkadlovo“ podobná. Prevažná väčšina z nich už oslovila nejaký podnikateľský subjekt so žiadosťou o podporu, avšak spolupráca je skôr sporadická ako dlhodobá. Tieto organizácie dostávajú prevažne peniaze či výrobky a poskytujú propagáciu či zlepšenie mena prostredníctvom reklamy a pozitívnych PR. Aj predstavitelia neziskových organizácií za najväčší problém, ktorý komplikuje vzájomnú spoluprácu, považujú nevhodnú legislatívu. Avšak popri obmedzených zdrojoch sa vyjadrujú aj o veľkej nedôvere, predsudkoch podnikateľov a neznalosti neziskového sektora ako takého. Zároveň sa potvrdilo, že najproblematickejšími pre tieto organizácie sa stávajú ekonomicko-finančné otázky, hlavne financovanie z iných ako nadačných zdrojov. Veľa výziev sa otvára v otázke väčšej profesionalizácie práce treťosektorových predstaviteľov.

U oboch skúmaných skupín respondentov existuje veľký potenciál pre vzájomnú spoluprácu do budúcnosti, a to nielen v dôsledku možnosti venovať 1% dane z príjmu právnických osôb, ale napríklad aj vo forme virtuálnych partnerstiev na internete.

Z uvedených výsledkov analýzy sa môže zdať, že spolupráca neziskových organizácií a podnikov na Slovensku je relatívne intenzívna. Nedostatočná profesionalita treťosektorových pracovníkov či nedostatok presvedčenia o význame a prínosoch vzájomnej spolupráce u podnikateľských subjektov však spôsobujú, že jej charakter je skôr jednorazový, nekoncepčný a nesystémový. Spolu s najobľúbenejšou, relatívne „komerčnou“, oblasťou pre podporu (šport) skôr odrážajú fakt, že si koncept spoločenskej zodpovednosti podnikania, postavený popri efektívnej ekonomickej výkonnosti, environmentálnej zodpovednosti aj na väčšej sociálnej angažovanosti podnikov v spoločnosti a komunite, osvojilo len veľmi málo podnikateľských subjektov na Slovensku.

Prieskumný projekt bol realizovaný vďaka podpore z programu Tvoja Zem, ktorý administrujú ETP Slovensko a Nadácia Ekopolis a financuje USAID spolu s ďalšími súkromnými a verejnými darcami. Výsledky analýzy sú prístupné v elektronickej forme na www.panet.sk či špecializovanej stránke www.partnerstva.sk alebo vo forme publikácie v kancelárii združenia PANET, Žabotova 2, 811 04 Bratislava.

Eduard Marček, Marianna Dluhá

Čo konkrétne ako nezisková organizácia ponúkate/ môžete ponúknuť podnikateľskému subjektu pri spolupráci s ním?

